

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Министър на регионалното развитие и благоустройството

Приложение 1

ДО

**КМЕТОВЕТЕ НА ОБЩИНИ
В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

**ПРЕДСЕДАТЕЛИТЕ НА ОБЩНСКИ
СЪВЕТИ**

ОТНОСНО: Участие на българските общини в Петата процедура за присъждане на Европейски етикет за иновации и добро управление на местно ниво

УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА,

Министерството на регионалното развитие и благоустройството (МРРБ) обяви началото на Петата процедура за присъждане на Европейски етикет за иновации и добро управление на български общини.

Инициативата за присъждане на Европейския етикет е в изпълнение на Стратегията за иновации и добро управление на местно ниво на Съвета на Европа. Дванадесетте принципа за добро демократично управление са в сърцевината на стратегията и тяхното приемане и прилагане от общините гарантира ефективно и ефикасно планиране и управление на политики и дейности в полза на местните общности.

Европейският етикет за иновации и добро управление е сертификат за качество на управлението в общините в съответствие с единни стандарти, валидни за всички държави-членки на Съвета на Европа.

Право да кандидатстват за присъждане на Европейския етикет имат всички български общини, които приемат и прилагат в работата си Дванадесетте принципа за добро демократично управление на Съвета на Европа.

В помощ на общините е предвидена техническа помощ за подготовка на техните кандидатури, като ще бъдат организирани информационни дни в 6 района на страната, ще се предоставят индивидуални консултации, както и методически и практически инструменти за ефективно участие в процедурата.

Общините могат да кандидатстват за присъждане на Европейския етикет през периода 20 февруари - 20 май 2020 г.

Подробна информация относно условията и реда за кандидатстване на общините и присъждане на Европейския етикет може да намерите на интернет страницата на МРРБ Раздел „Административно-териториално устройство“ / Секция „Европейски етикет за иновации и добро управление на местно ниво“ / Пета процедура.

Вярваме, че активното участие на българските общини в тази инициатива ще допринесе за развитие на доброто демократично управление на местно ниво и ще укрепи доверието на гражданите и бизнеса в органите на местното самоуправление и местната изпълнителна власт.

ПЕТЯ АВРАМОВА

МИНИСТЪР

Формат на електронен подпис: .p7s

ПРАВИЛА И ПРОЦЕДУРИ
ЗА ПРИСЪЖДАНЕ НА ЕВРОПЕЙСКИ ЕТИКЕТ ЗА ИНОВАЦИИ И ДОБРО
УПРАВЛЕНИЕ НА МЕСТНО НИВО В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Глава първа.

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. Настоящите правила и процедури уреждат реда и условията, по които се осъществява присъждането на Европейския етикет за иновации и добро управление на местно ниво (наричан по-нататък „Етикета“) на Съвета на Европа (СЕ) в Република България.

Чл. 2. Целта на настоящите правила и процедури е да осигурят ефективно и ефикасно провеждане на процедурата за присъждане на Етикета в съответствие с изискванията на Стратегията за иновации и добро управление на местно ниво (СИДУМН) на СЕ.

Чл. 3. Принципите при провеждане на процедурата за присъждане на Етикета са: обективност, публичност и прозрачност, равнопоставеност и недопускане на дискриминация и предотвратяване на конфликт на интереси.

Чл. 4. Националната платформа на партньорите за добро демократично управление на местно ниво (наричана по-нататък „Национална платформа“) е компетентен орган за управление на процедурата за присъждане на Етикета.

Чл. 5. Процедурата за присъждане на Етикета обхваща следните етапи:

1. Подготовка и обявяване на процедура за кандидатстване на общините;
2. Информационна кампания;
3. Кандидатстване на общините;
4. Подбор и определяне на национални експерти за независима проверка и верификация на самооценките на общините кандидати;
5. Анкетни проучвания сред гражданите и сред общинските съветници в общините кандидати;
6. Независима проверка и верификация на самооценките на общините кандидати;
7. Присъждане на Етикета и класиране на общините;
8. Визуализация и публичност на резултатите.

Глава втора.

ПОДГОТОВКА И ОБЯВЯВАНЕ НА ПРОЦЕДУРА ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ НА ОБЩИНИТЕ

Чл. 6. Приложенията и образците на документи за кандидатстване на общините за присъждане на Етикета се изготвят от Секретариата на Националната платформа, съобразно изискванията на СИДУМН на СЕ.

Чл. 7. (1) Процедурата и срокът за кандидатстване на общините за присъждане на Етикета се обявяват на официалните интернет страници на Министерство на регионалното развитие и благоустройството и на Националното сдружение на общините в Република България.

(2) Срокът за кандидатстване на общините за присъждане на Етикета е три месеца от датата на обявяване на процедурата.

Глава трета.

ИНФОРМАЦИОННА КАМПАНИЯ

Чл. 8. Информационната кампания има за цел да информира органите на местното самоуправление и местната администрация, гражданите и всички заинтересовани страни относно провеждането на процедурата за присъждане на Етикета, целите и принципите на СИДУМН.

Чл. 9. (1) Информационната кампания се организира от Министерство на регионалното развитие и благоустройството съгласувано и във взаимодействие с Националното сдружение на общините в Република България.

(2) Средствата за провеждане на информационната кампания се осигуряват от бюджета на Министерство на регионалното развитие и благоустройството.

Чл. 10. Информационната кампания е с продължителност четири месеца и нейното провеждане започва един месец преди срока за кандидатстване на общините за присъждане на Етикета.

Чл. 11. (1) В рамките на информационната кампания се организират и провеждат информационни дни за представители на общините и на други заинтересовани страни в шест района на страната, определени като райони от ниво 2 по Закона за регионалното развитие.

(2) Информационните дни служат за предоставяне на подробна информация и за оказване на методическа помощ на общините за участие в процедурата за присъждане на Етикета.

Глава четвърта.

КАНДИДАТСТВАНЕ НА ОБЩИНИТЕ

Чл. 12. Право да кандидатстват за присъждане на Етикета имат всички български общини, които приемат и прилагат в работата си принципите за добро демократично управление, залегнали в СИДУМН.

Чл. 13. (1) Общината кандидатства за присъждане на Етикета след приемане на решение на общинския съвет, с което се декларира, че общината е приела и прилага в дейността си 12-те принципа за добро демократично управление, залегнали в СИДУМН, и дава съгласие за участие в процедурата.

(2) С решението по ал. 1 общинският съвет възлага на кмета на общината да създаде необходимата организация за подготовка и кандидатстване на общината в процедурата за присъждане на Етикета.

(3) Решението по ал. 1 се публикува на официалната интернет страница на общината.

Чл. 14. (1) За кандидатстване за присъждане на Етикета кметът на общината подава чрез Системата за електронен обмен на съобщения между администрациите заявление до председателя на Националната платформа съгласно *Образец № 1* в срока по чл. 7, ал. 2.

(2) Към заявлението за кандидатстване се прилагат следните документи, изготвени в съответния електронен файлов формат:

1. Попълнен Еталон (бенчмарк) за самооценка на общината по 12-те принципа на добро демократично управление съгласно *Приложение № 1* (Microsoft Excel формат);

2. Общ списък с материали, доказващи прилагането на 12-те принципа на добро демократично управление, систематизирани по принципи и съответните индикатори, съгласно *Образец № 2* (Microsoft Word формат).

(3) Документът по ал. 1 се подписва от кмета на общината чрез полагането на квалифициран електронен подпис, отговарящ на стандартите на Регламент (ЕС) № 910/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 23 юли 2014 година относно електронната идентификация и удостоверителните услуги при електронни трансакции на вътрешния пазар.

Чл. 15. (1) Секретариатът на Националната платформа извършва административна проверка за наличието, редовността и законосъобразността на документите по чл. 14.

(2) При установяване на липса или на нередности в някой от представените документи, Секретариатът на Националната платформа уведомява заявителя да предостави липсващия документ или да отстрани нередностите в срок до 5 работни дни от получаване на уведомлението.

(3) В случай, че заявителят не предостави липсващия документ или не отстрани нередностите в указания срок, процедурата по кандидатстване на съответната община се прекратява.

Глава пета.

**ПОДБОР И ОПРЕДЕЛЯНЕ НА НАЦИОНАЛНИ ЕКСПЕРТИ ЗА НЕЗАВИСИМА
ПРОВЕРКА И ВЕРИФИКАЦИЯ НА САМООЦЕНКИТЕ НА ОБЩИНИТЕ
КАНДИДАТИ**

Чл. 16. (1) Проверката и верификацията на самооценките на общините кандидати за присъждане на Етикета се извършва от независими експерти, включени в Списък на националните експерти за независима проверка и верификация за присъждане на Етикета.

(2) Списъкът по ал. 1 се утвърждава със заповед на министъра на регионалното развитие и благоустройството.

Чл. 17. Критериите за подбор на независими експерти, които да бъдат включени в списъка по чл. 16 са:

1. Да притежават диплома за висше образование с образователно-квалификационна степен „бакалавър“ или „магистър“;
2. Да притежават най-малко 5 години професионален опит в сферата на местното самоуправление и местната администрация или на държавната администрация на централно или регионално ниво, или на научно-изследователската и преподавателската дейност в областта на публичните политики;
3. Да познават добре нормативната уредба в областта на местното самоуправление и местната администрация и прякото участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление;
4. Да познават стандартите за качество на управлението в съответствие с 12-те принципа за добро демократично управление на местно ниво на СЕ.

Чл. 18. (1) Необходимите документи за участие в процедурата за подбор на независими експерти са:

1. Мотивационно писмо, съдържащо аргументи за изпълнението на критериите по чл. 17, т. 3 и 4;
2. Автобиография, отразяваща професионалния опит на кандидата, съгласно чл. 17, т. 2;
3. Копие от диплома за завършено висше образование, в случай, че тя е издадена от висше учебно заведение в Република България преди 1 януари 2012 г.

(2) Когато дипломата за завършено висше образование е издадена от висше учебно заведение в Република България след 1 януари 2012 г. или висшето образование е завършено в чужбина, кандидатът за независим експерт посочва номера на дипломата, съответно номера на удостоверението за академично признаване, издадено от Националния център за информация и документация.

(3) Определените за независими експерти лица попълват декларация за липса на конфликт на интереси и спазване принципа на безпристрастност и независимост по *Образец № 3*, преди възлагане проверката и верификацията на кандидатурата на конкретна община.

Чл. 19. (1) Процедурата за подбор и определяне на независими експерти се провежда от специализирана комисия за координация и контрол на изпълнението, създадена по решение на Националната платформа.

(2) Съставът, функциите и задачите на специализираната комисия се определят от Националната платформа по предложение на нейния председател.

(3) В състава на специализираната комисия задължително се включват представители на Националното сдружение на общините в Република България и на Секретариата на Националната платформа.

(4) Поименният състав на специализираната комисия се утвърждава със заповед на министъра на регионалното развитие и благоустройството.

Чл. 20. Процедурата за подбор и определяне на независими експерти за проверка и верификация за присъждане на Етикета се обявява на официалните интернет страници на Министерство на регионалното развитие и благоустройството и на Националното сдружение на общините в Република България.

Чл. 21. (1) Специализираната комисия по чл. 19 извършва проверка на подадените документи за установяване на съответствието на кандидатите за независими експерти с обявените критерии за подбор. В случаите по чл. 18, ал. 2 комисията извършва служебна проверка в съответните публични електронни регистри на Министерството на образованието и науката и Националния център за информация и документация.

(2) Кандидатите, отговарящи на обявените критерии, се включват в Списък на националните експерти за независима проверка и верификация за присъждане на Етикета.

Глава шеста.

АНКЕТНИ ПРОУЧВАНИЯ СРЕД ГРАЖДАНИТЕ И СРЕД ОБЩИНСКИТЕ СЪВЕТНИЦИ В ОБЩИНИТЕ КАНДИДАТИ

Чл. 22. (1) Анкетното проучване сред гражданите се извършва с цел оценка на гражданското мнение относно прилагането на 12-те принципа за добро демократично управление в общините кандидати.

(2) За извършване на анкетното проучване се използва въпросник за граждани, съставен съобразно 12-те принципа за добро демократично управление на местно ниво съгласно *Приложение № 2*.

Чл. 23. (1) Анкетното проучване сред общинските съветници се извършва с цел оценка на развитието на местната демокрация в общините кандидати.

(2) За извършване на анкетното проучване се използва въпросник за общински съветници, съставен съобразно 12-те принципа за добро демократично управление на местно ниво съгласно *Приложение № 3*.

Чл. 24. (1) Извършването на анкетните проучвания по чл. 22 и 23 се възлага от министъра на регионалното развитие и благоустройството.

(2) Средствата за извършване на анкетните проучвания се осигуряват от бюджета на Министерство на регионалното развитие и благоустройството.

(3) Проучванията следва да се провеждат чрез използване на утвърдени социологически и статистически методи, гарантиращи достатъчна надеждност на информацията и представителност на резултатите от проучванията съобразно спецификата на конкретната община.

Чл. 25. Резултатите от анкетните проучвания сред гражданите и сред общинските съветници се използват за извършване на класиране на общините по всеки от 12-те принципа за добро демократично управление на местно ниво с цел анализирани и подобряване на изпълнението на съответните принципи съгласно чл. 36.

Глава седма.

НЕЗАВИСИМА ПРОВЕРКА И ВЕРИФИКАЦИЯ НА САМООЦЕНКИТЕ НА ОБЩИНИТЕ КАНДИДАТИ

Чл. 26. Независимата проверка и верификацията на самооценките на общините кандидати се извършва в съответствие с Еталона (бенчмарк) и въз основа на представените материали, доказващи прилагането на 12-те принципа на добро демократично управление, систематизирани по принципи и съответните индикатори.

Чл. 27. Създадената по чл. 19 специализирана комисия определя на случаен принцип извършването на независима проверка и верификация на самооценката на общината кандидат от един експерт, включен в Списъка на националните експерти за независима проверка и верификация за присъждане на Етикета.

Чл. 28. (1) Независимият експерт, на когото е възложена проверката и верификацията на самооценката на конкретната община, извършва цялостна проверка на верността и честността на представените от общината материали, доказващи изпълнението на всеки индикатор от 12-те принципа на добро демократично управление.

(2) За всеки индикатор независимият експерт изразява мнение, потвърждаващо или непотвърждаващо самооценката на общината за изпълнение на съответния индикатор.

Чл. 29. (1) В резултат от изразените мнения независимият експерт извършва верификация на прилагането на съответния принцип със становище: „заверка без резерви“, „заверка с резерви“ или „отказ от заверка“.

(2) Когато самооценките по всички индикатори на съответния принцип са потвърдени, независимият експерт верифицира прилагането на съответния принцип със становище „заверка без резерви“.

(3) Когато половината или повече от половината от самооценките по индикаторите на съответния принцип са потвърдени, независимият експерт верифицира прилагането на съответния принцип със становище „заверка с резерви“.

(4) Когато повече от половината или всички самооценки по индикаторите на съответния принцип не са потвърдени, независимият експерт верифицира прилагането на съответния принцип със становище „отказ от заверка“.

(5) В случай на становище на независимия експерт за верификация на прилагането на някой от принципите „отказ от заверка“, самооценката на общината по съответния принцип задължително се подлага на повторна проверка и верификация от друг независим експерт, определен на случаен принцип от специализираната комисия по чл. 19.

(6) Ако становището на другия независим експерт при повторната проверка и верификация на самооценката на общината по съответния принцип е отново „отказ от заверка“, то се счита, че принципът не се прилага и общината кандидат се отстранява от по-нататъшно участие в процедурата за присъждане на Етикета.

(7) Ако становището на другия независим експерт при повторната проверка и верификация на самооценката на общината по съответния принцип е „заверка с резерви“ или „заверка без резерви“, то в правомощията на специализираната комисия по чл. 19 е да определи окончателното становище за верификация на самооценката на общината по съответния принцип след изслушване на независимите експерти или разглеждане на техните доклади.

Чл. 30. (1) Независимият експерт изготвя доклад относно резултатите от извършената проверка и верификация на самооценката на общината кандидат.

(2) За своята работа независимият експерт получава възнаграждение в размер, който се определя от специализираната комисия по чл. 19 в рамките на осигурения бюджет.

(3) Средствата за възнаграждения на независимите експерти се осигуряват от бюджета на Министерство на регионалното развитие и благоустройството.

Чл. 31. (1) Специализираната комисия по чл. 19 изготвя доклад относно провеждането на процедурите за подбор и определяне на независимите експерти и за проверка и верификация на самооценките на общините кандидати, към които се прилагат докладите на независимите експерти.

(2) Докладът по ал. 1 се разглежда и одобрява от Националната платформа по предложение на нейния председател.

(3) Докладът по ал. 1 се публикува на официалната интернет страница на Министерство на регионалното развитие и благоустройството.

Чл. 32. Общините кандидати, които са отстранени от по-нататъшно участие в процедурата за присъждане на Етикета, се уведомяват от председателя на Националната платформа за резултатите от проверката и верификацията на тяхната самооценка.

Глава осма.

ПРИСЪЖДАНЕ НА ЕТИКЕТА И КЛАСИРАНЕ НА ОБЩИНИТЕ

Чл. 33. (1) Европейският етикет за иновации и добро управление се присъжда на общини, отговарящи на стандарта за качество на управлението в съответствие с принципите за добро демократично управление на местно ниво на СЕ.

(2) Стандартът за качество на управлението съответства на постигнат общ резултат „добро“ или „много добро“ ниво на прилагане на 12-те принципа в съответствие с Еталона (бенчмарк).

(3) Етикетът се присъжда на всички общини, за които извършената независима проверка и верификация на техните самооценки е установила прилагането на всичките 12 принципа.

Чл. 34. Етикетът се присъжда на общините с решение на Националната платформа.

Чл. 35. (1) За сравнение на постигнатите нива на прилагане на принципите се извършва класиране на общините в зависимост от общия резултат от самооценката в съответствие с Еталона (бенчмарк) и от становищата на независимите експерти за верификация на самооценките по всички принципи.

(2) Класирането на общините се извършва в низходящ ред спрямо общината с най-висок общ резултат от самооценката. При равен общ резултат от самооценката се отчита по-големият брой на становищата за верификация „заверка без резерви“, а при равен брой и на становищата за верификация „заверка без резерви“ класирането се извършва по азбучен ред.

Чл. 36. (1) С цел анализиране и подобряване на прилагането на отделните принципи се извършва допълнително класиране на общините по всеки от 12-те принципа за добро демократично управление.

(2) Класирането на общините по всеки от принципите се извършва в низходящ ред спрямо общината с най-висока средноаритметичната стойност, получена като резултат от оценката на твърдението на общината по съответния принцип и средноаритметичните оценки на общинските съветници и на гражданите по същия принцип.

Чл. 37. (1) Решението на Националната платформа по чл. 34 се съобщава на местните власти в съответните общини и се оповестява публично на официалните интернет страници на Министерство на регионалното развитие и благоустройството и на Националното сдружение на общините в Република България, както и в Портала за децентрализация.

(2) Класирането на общините по чл. 35 и 36 се обявява само на общините, участвали в процедурата за присъждане на Етикета.

Чл. 38. (1) Жалби и сигнали за нередности по процедурата за присъждане на Етикета могат да се подават до председателя на Националната платформа чрез секретариата ѝ в Министерство на регионалното развитие и благоустройството.

(2) Националната платформа се произнася с решение по получените жалби и сигнали в срок от 3 месеца от подаването им.

(3) Решението по ал. 2 се публикува на официалната интернет страница на Министерство на регионалното развитие и благоустройството.

Глава девета.

ВИЗУАЛИЗАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ НА РЕЗУЛТАТИТЕ

Чл. 39. (1) Европейският етикет за иновации и добро управление на СЕ се символизира от специално изработен приз - кристален дванадесетостен с гравирани 12-те принципа за добро демократично управление, логото на СЕ и периода на валидност на Етикета.

(2) Общините, на които е присъден Етикета, получават приза по ал. 1 и сертификат, удостоверяващ прилагането на европейските принципи за добро демократично управление и постигнатото високо качество на управление в общината.

(3) Периодът на валидност на Етикета е 2 години.

Чл. 40. Присъждането на Етикета на общините се обявява официално на церемония в рамките на национален форум на местните власти, организиран по инициатива на Националното сдружение на общините в Република България.

Чл. 41. (1) След провеждане на процедурата за присъждане на Етикета могат да бъдат организирани публични събития за преглед и споделяне на добрите практики на общините за прилагане на 12-те принципа за добро демократично управление по инициатива на партньорите в Националната платформа.

(2) За популяризиране на Етикета се публикува информация, относно най-добрите практики за прилагане на 12-те принципа за добро демократично управление на местно ниво на официалните интернет страници на Министерство на регионалното развитие и благоустройството, на Националното сдружение на общините в Република България, в Портала за децентрализация и в средствата за масово осведомяване.

Чл. 42. Общината, на която е присъден Етикета, има право да използва за свои представителни цели названието „Присъден Европейски етикет за иновации и добро управление на Съвета на Европа за периода ГТТГ – ГТТГ“.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

Параграф единствен: Настоящите правила се одобряват на основание т. VI. 9 от Заповед № РД-02-14-726/ 26.07.2019 г. на министъра на регионалното развитие и благоустройството.

12 ПРИНЦИПА НА ДОБРО ДЕМОКРАТИЧНО УПРАВЛЕНИЕ

Доброто управление е многостранна концепция, основаваща се на принципи, правила и практики, развити в различни части на света. Стратегията се базира на вече извършената работа в сферата на доброто управление от Съвета на Европа и други международни организации.

Техният опит и достижения, и особено собственото право на Съвета на Европа */acquis/* в сферата на демокрацията, човешките права и върховенство на закона, могат да бъдат обединени в предложените дванадесет Принципа на добро демократично управление.

Необходима предпоставка за прилагането на тези принципи е местните власти да имат съответните правомощия, отговорности и ресурси, които да им дават възможност "да регулират и управляват значителен дял от обществените дела под тяхна собствена отговорност и в интерес на местното население"¹.

Принципите на добро демократично управление на местно ниво са:

- 1) **Честно провеждане, представителност и обществено участие по време на избори** - да се осигурят реални възможности за всички граждани да упражняват правото си на глас по въпроси от обществен интерес;
- 2) **Отзивчивост** - да се осигури непрекъснато във времето посрещане на нуждите и законно обосноваваните очаквания на гражданите от страна на местните власти;
- 3) **Ефикасност и ефективност** - да се гарантира постигане на целите чрез оптимално използване на наличните ресурси;
- 4) **Откритост и прозрачност** - да се осигурява обществен достъп до информация и да се улеснява разбирането за това, как се решават обществено значимите въпроси;
- 5) **Върховенство на закона** - да се гарантира честност, безпристрастност и предсказуемост;
- 6) **Етично поведение** - да се гарантира, че общественият интерес е поставен над личните интереси;
- 7) **Компетентност и капацитет** - да се гарантира, че местните представители на населението, както и назначаемите служители са в състояние да изпълняват своите задължения;
- 8) **Иновации и отвореност за промени** - да се гарантира, че се извлича практическа полза от въвеждането на нови решения и добри практики;

- 9) **Устойчивост и дългосрочна ориентация** - да се взимат под внимание интересите на бъдещите поколения;
- 10) **Стабилно финансово управление** - да се гарантира целенасочено и продуктивно използване на обществените фондове;
- 11) **Човешки права, културно разнообразие и социално единство** - да се гарантира, че са защитени всички граждани и е зачетено човешкото им достойнство, както и това, че никой от тях не е дискриминиран или изключен от обществения живот;
- 12) **Отчетност** - да се гарантира, че избираемите представители на властта и назначаемите общински служители поемат и носят отговорност за своите действия.